

A stylized landscape illustration in brown tones, featuring two rounded mountain peaks and a horizontal line representing the ground. A tree with a fan-like canopy is on the right, and a small bird is flying in the sky between the mountains.

Hannukaisen kaivoskatsaus ja EU:n CRM asetukset

*Ullaksen
Istävät*

AJANKOHTAISET ASIAT

- Kaivoslupahakemus (TUKES)
- Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus (AVI)
 - YVA-tilanne
- Kaivoskaava (Kunta/HaO)
- Kaunis Iron tilanne
- Uusi EU:n CRM asetus
- Vaikutus Ylläkseen?

*Ylläksen
Istävät*

Hannukainen kaava-alue

Hannukainen uusi
kaava-alue 87 km²
Kaivospiiri yht. 30 km²

Hannukainen
vanha piiri
1,1 km²

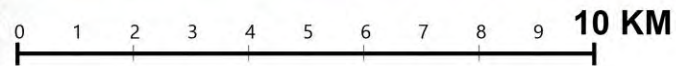
Hihnakuuljetin
8 km

Jätevesi putkella
Muonionjokeen,
rautatie

Muonion-
Tornionjoki

Äkäsjoki

YLLÄKSEN ALUEEN OSAYLEISKAAVA 2008 JA
HANNUKAISEN KAIVOKSEN OSAYLEISKAVALUONNOS 2016

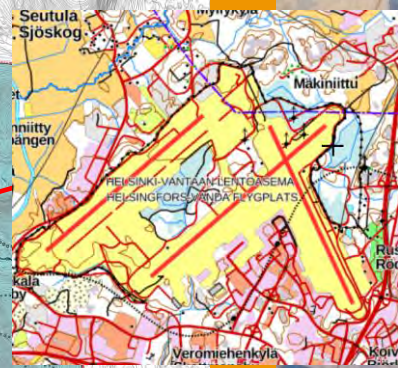
ÄKÄSLÖMPÖLO

YLLÄSTUNTURI

YLLÄSJÄRVI

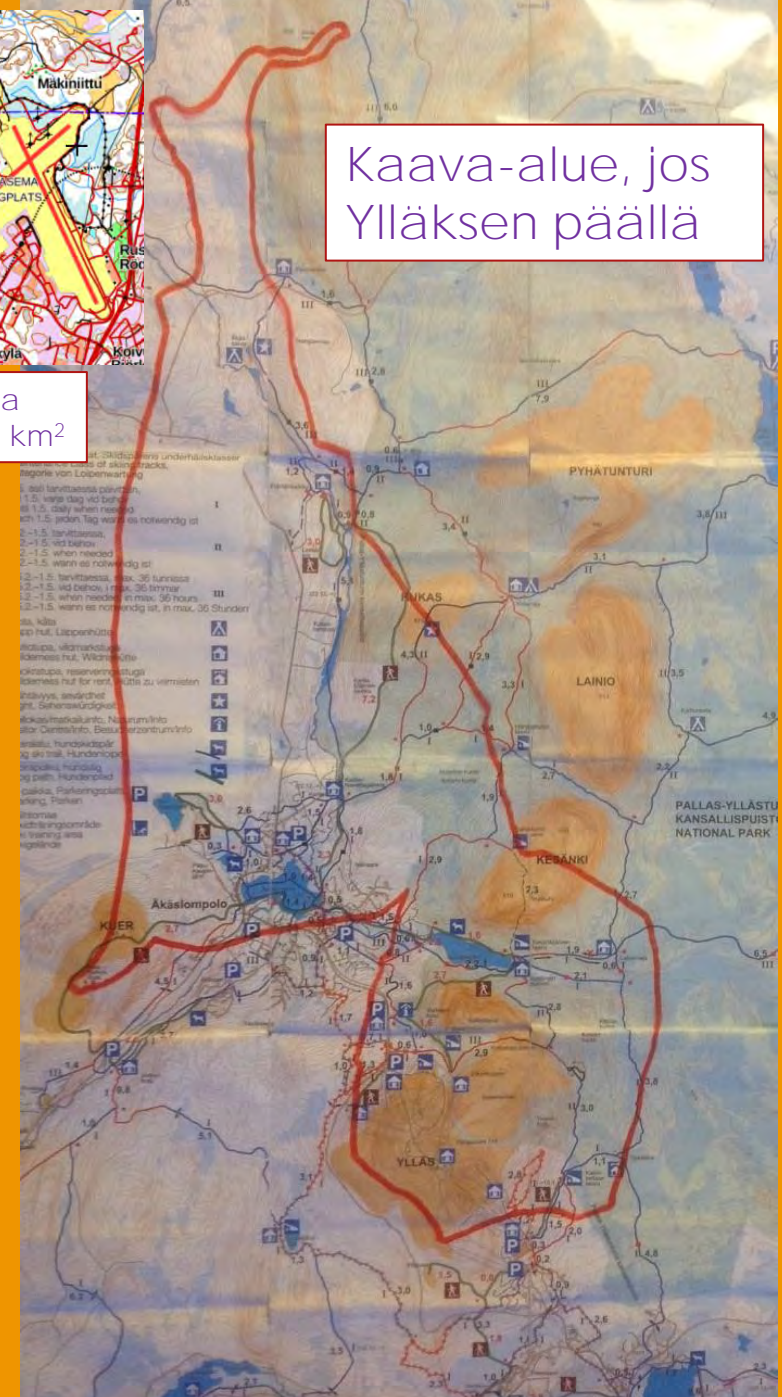
LUOSU

RAUTUXAARA

Helsinki Vantaa
lentokenttä 15 km²

Kaava-alue, jos
Ylläksen päällä

Hannukainen kaava-alue

Hannukainen uusi
kaava-alue 87 km²
Kaivospiiri yht. 30 km²

Hannukainen
vanha piiri
1,1 km²

Hihnakuuljetin
8 km

Jätevesi putkella
Muonionjokeen,
rautatie

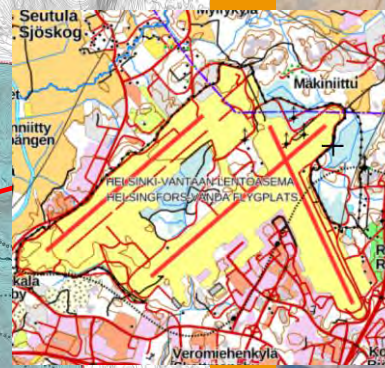
Muonion-
Tornionjoki

ÄKÄSLÖMPÖLO

YLLÄSTUNTURI

LUOSU

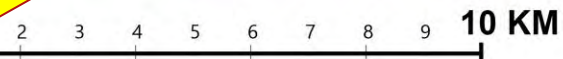
RAUTUXAARA

Helsinki Vantaa
lentokenttä 15 km²

Kaava-alue, jos
Ylläksen päällä

Kaivospiirin sisälle mahtuu kaksi Helsinki-Vantaan lentokenttää!

YLLÄKSEN ALUEEN OSAYLEISKAAVA 2008 JA
HANNUKAISEN KAIVOKSEN OSAYLEISKAVALUONNOS 2016

KAIVOSLUPAHAKEMUS 1

Kaivoslupahakemuksen tilanne (TUKES)

- ▶ Kaivoslupa haettu uudelleen 29.4.2022
- ▶ Kuulutettiin toukokuussa v. 2022. Lausunnot annettiin per 31.8.2022
- ▶ Kaivosyhtiö antoi vastineensa per 30.11.2022 - Kaikki muistutukset ja mielipiteet tyrmätään kaavamaisesti, yhtiön vastineessa useita virheellisiä väitteitä
- ▶ Mitkään ympäristöasiat eivät kaivosyhtiön mukaan vaikuta lupaan
- ▶ Vastaselityksiä pyydetty asianosaisilta **30.4.2023** mennessä ja osalta myöhemminkin
- ▶ **Kaivoslupapäätös odotettavissa aikaisintaan loppuvuonna 2023**, mutta koska YVA ja Natura kysymykset pitää olla selvitettyjä, ne voivat siirtää tätä vielä pidemmälle vuodelle 2024
- ▶ Tästä voidaan jälleen joutua valittamaan

en
ramm

KAIVOSLUPAHAKEMUS 2

Vastaselityksissä otettu kantaa mm. seuraaviin asioihin (LRS)

- ▶ Suojavalli ei suojaa pölyltä, lentokiviltä eikä melulta
- ▶ Asbestiriski
- ▶ Inversioilmiö jätetty huomioimatta
- ▶ Saivoharjut
- ▶ Kaivoksen vaikutus pohjavesiin
- ▶ TunturiLapin veden ongelma, kaavoitus on maakuntakaavan vastainen
- ▶ Meritaimenen uhanalaisuus
- ▶ Äkäsjoen ja Kuerjoen suotautuminen avolouhokseen
- ▶ Maanjäristysriski

KAIVOSLUPAHAKEMUS ESIMERKKI 1

Lentokivivaara

Yhtiön väite: ”Asutuksen etäisyys kaivospiirin tai kaivosalueen rajalle ei ole ratkaisevaa vaan etäisyys louhokseen ja prosesseihin. **300 m etäisyys** louhoksen rajalle on **suositeltavaa....**”

”Lentokivien lentäminen **pyritään estämään** ja tarvittaessa **lähialue eristetään joitakin minutteja** kestävissä räjäytystapahtumissa Lisäksi **Poliisi valvoo** kemikaaliturvallisuuslain mukaisia räjäytysilmoituksia. Mikään näistä ei liity kaivoslakiin.”

Yhtiö toteaa muualla, että **Ylläksentie joudutaan sulkemaan räjäytysten ajaksi. Asutusta löytyy samalla etäisyydellä.** YVA:ssa oli vielä 1 km suojaetäisyys. Kaunis Iron käyttää 800 m ja AITIK 1.000 – 1.200 m jonka sisällä ei voi turvallisesti asua.

- ▶ **Räjäytyksiä tehdään 2 – 3 kertaa viikossa.**

KAIVOSLUPAHAKEMUS ESIMERKKI 1/2

Ruotsissa, esim. Boliden AITIK antaa seuraavia turvaetäisyyksiä

- ▶ Lentokivet 1.000 m (AITIK päälouhos 1.200 m)
- ▶ Tärinä 1.400 m
- ▶ Paineaalto 1.400 m
- ▶ Melu > 40 dB 500 – 1.000 m
- ▶ Vahinkoja rakennuksille 975 m
- ▶ Pöly: Ei tarkkoja laskelmia, mutta turvaetäisyys min. 1.400 m.

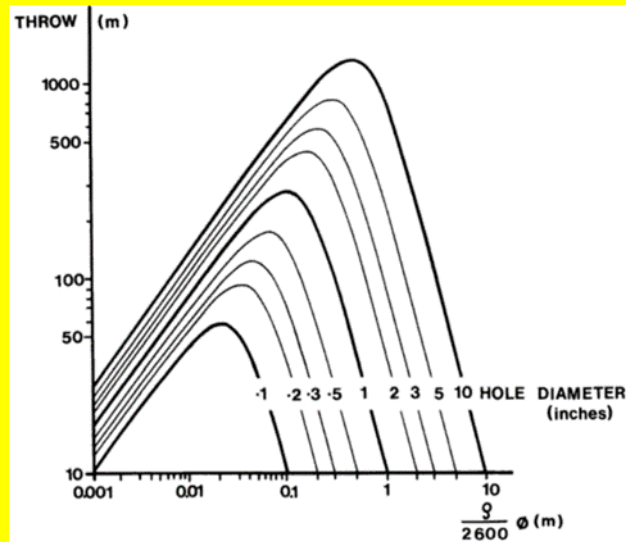
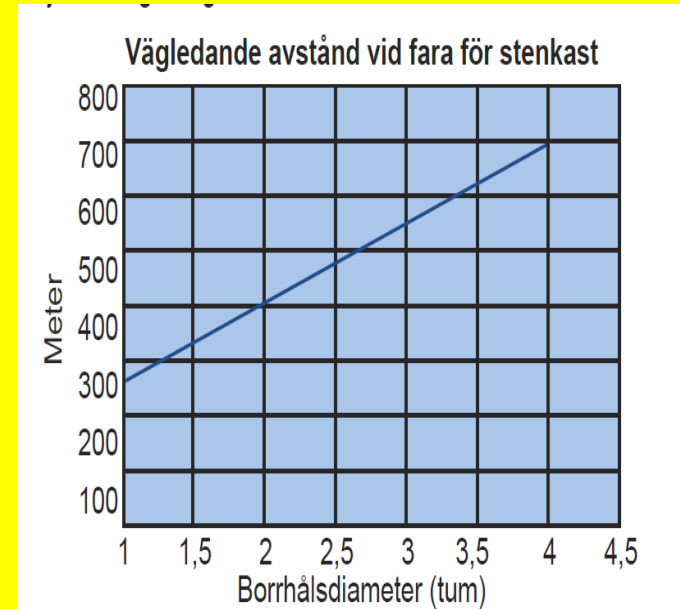

Figure 12.10. Calculated maximum throw vs. boulder size with borehole diameter as a parameter.

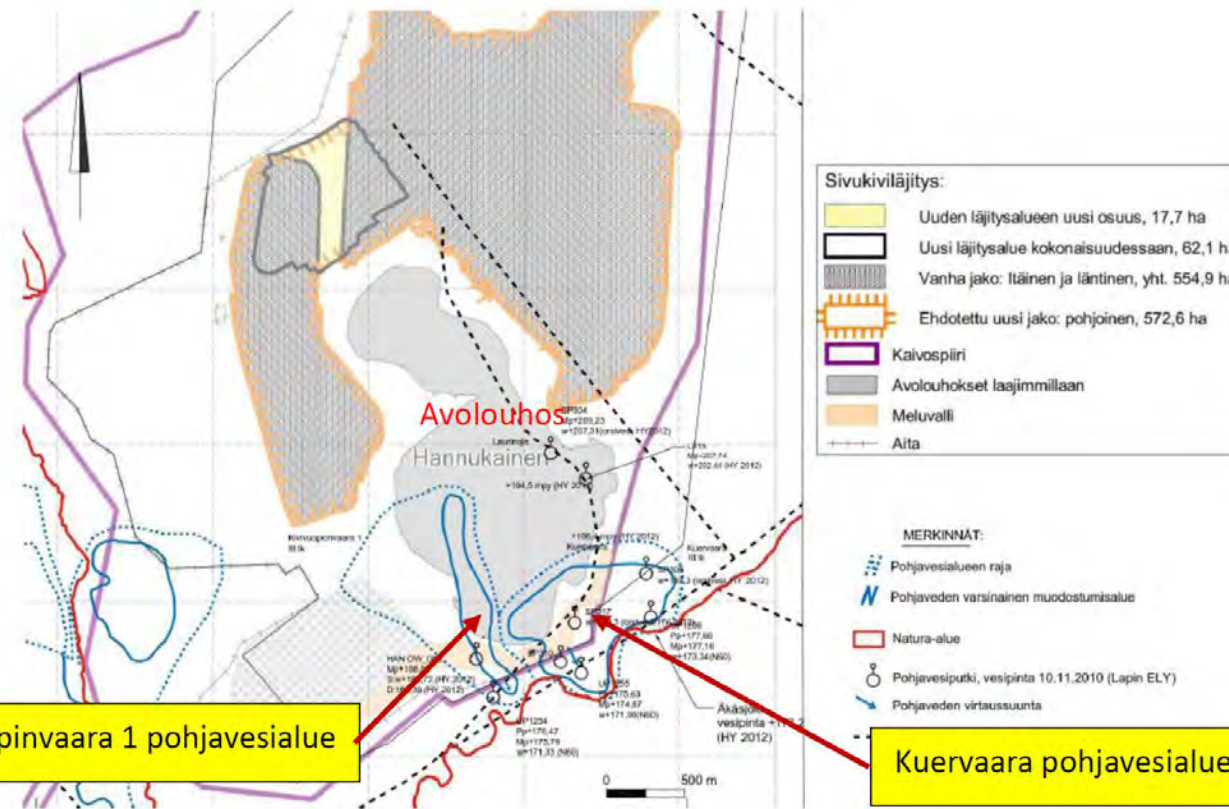
Lentokivien vaara perustuu tieteellisiin tutkimuksiin

Turvaetäisyys vaaditaan, koska inhimillistä erehdystä ei voida täysin poistaa

KAIVOSLUPAHAKEMUS ESIMERKKI 2

Yhtiö mainitsee virheellisesti, että pohjavesialueet olisivat avolouhosten lähellä.
Ne ovat osin suoraan avolouhosten päällä!

Pohjavesialueet avolouhoksen päällä

ELY-keskus on antanut Hakijalle oikeuden suorittaa lisätutkimuksia alueella, jotta saadaan parempi käsitys, mikä on pohjavesialueiden tilanne ja voidaanko ne poistaa

Tämän pitää olla puolueettoman tahon tai viranomaisen tehtävä!

*Ullaksen
Istävät*

KAIVOSLUPAHAKEMUS ESIMERKKI 3

Meritaimenen uhanalaisuus

Yhtiön väite: ”Meritaimenia (*Salmo Trutta morpha trutta*) ja meri lohia (*Salmo salar*) ei ole rauhoitettu LSL 37 §:n sekä LSA 17 §:n ja liitteen 1 nojalla. Ne eivät ole uhanalaisia, toisin kuin järvitaimenet.”

”Meritaimenta ei ole rauhoitettu, se ei ole erityissuojeltava laji”

Väite on perätön!

Meritaimen on ollut rauhoitettuna Tornionjoen vesistöalueella vuodesta 2013 alkaen! Rauhoitus on säädetty osana Ruotsin ja Suomen vuosittaisia kalastussäännön 16 §:n mukaisia sopeutusneuvotteluja. Neuvottelupöytäkirja on vahvistettu vuosittain valtioneuvoston asetuksella. Uhanalaisuusluokka on nykyään **erittäin uhanalainen**.

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS

Jo toinen hakemus jätetty 10.12.2021 AVI:lle (= Aluehallintovirasto)

- ▶ Ei vielä kuulutettu
- ▶ AVI:lta n. 80 täydennyspyyntöä
- ▶ Hakijan pyynnöstä määräaika täydennyksille jälleen jatkettu, nyt **30.11.2023** saakka.

Kiistellyn Hannukaisen kaivoshankkeen uusikin lupahakemus vilisee puutteita, ristiriitaisuuksia ja vääriä tietoja

YLE uutinen 26.5.2023

Hannukaisen kaivoksen ympäristölupa vaatii täydennyksiä – lisäselvitykset ovat kestäneet jo useita kuukausia

YLE uutinen 2.5.2023

Yhtiö on käyttänyt täydennyksiin yhteensä kahdessa hakemusvaiheessa jo yli kolme vuotta

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS 2

Tilanne v. 2018

Ensimmäisen hakemuksen toinen kuulutusvaihe

**Ylläkselle suunnitellun kaivoksen
lupahakemuksesta paljastuu karkeita virheitä
– suojeltu lohijoki uhan alla**

Suomen Kuvalehti 10.4.2018 Petteri Lindholm

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS 2

Tilanne v. 2018

Ensimmäisen hakemuksen toinen kuulutus

Ylläkselle suunnitellun rakennuksen
lupahakemuksesta löytyi karkeita virheitä
– suojeltu lohikäärmeallas alla

Suomen Kuvataiteilijain Liiton
Leif Ramm-Schmidt ja Leif Lindholm

Onko mikään muuttunut?

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS 3

Aikatauluennuste:

- ▶ AVI:n kuulutus odotettavissa talvella 2024
- ▶ Lausunnot ja muistutukset n. 1,5 - 2 kk ajan
- ▶ Yhtiön vastineet sen jälkeen
- ▶ Mahdolliset vastavastineet
- ▶ AVI:n päätös aikaisintaan loppuvuonna 2024 tai talvella 2025

KAIVOSKAAVA TILANNE

Kaavapäätös Kolarin kunnanvaltuustossa 10.5.2021

- ▶ Valitettu Hallinto-oikeudelle (HaO)
- ▶ Vasta-vastineet jätetty Hallinto-oikeudelle 10.6.2022
- ▶ Täydennyksiä vasta-vastineille jätetty helmikuussa 2023
- ▶ HaO:n päätös odotettavissa mahdollisesti loppuvuonna 2023

- ▶ Palaako takaisin kunnalle uudelleen käsiteltäväksi?

KAUNIS IRON

Kaunis Iron on investoinnut flotaatiolaitokseen valituksista huolimatta

- ▶ Laitoksessa voidaan käsitellä sulfidipitoisia malmeja
- ▶ Laitos käynnistyy loppuvuonna 2023
- ▶ Tässä tulee **ksantaatit ja muita prosessikemikaaleja käyttöön** ja jäteveden epäpuhtaudet nousevat merkittävästi. Ksantaattimäärä nousee asteittain ja voi olla **jopa 3.250 tonnia vuodessa**. (8 kertaa Kevitsa, joka nyt on Suomen suurin käyttäjä)
- ▶ Vaikutus Muonionjokeen?
- ▶ Yhtiö: ”Investointi on tehty tietoisella riskillä, mutta mikäli valitus hyväksytään, ei kukaan tule viemään tätä meiltä pois”.
- ▶ Valituspyyntö ja valitus on edelleen Svea Hovrättissä käsittelyssä.

EU:N CRMA 1

MIKÄ CRMA?

Critical Raw Material Act

Kriittisten raaka-aineiden asetus

”kaivos Hankkeiden ohituskaista”

Edennyt EU:n parlamenttikäsittelyyn 14.9.2023

EU:N CRMA 2

EU pyrkii pääsemään vähemmän riippuvaiseksi Kiinasta ja sen mineraalivarannoista. Kaivosten luvitusprosessia halutaan merkittävästi nopeuttaa

- ▶ **Kriittisiä raaka-aineita, joita tarvitaan mm. akuissa ja tuulimyllyissä, ovat mm.**
 - ▶ Koboltti (Co)
 - ▶ Kupari (Cu)
 - ▶ Litium (Li) (akkulaatu)
 - ▶ Mangaani (Mn) (akkulaatu)
 - ▶ luonnongrafiitti (akkulaatu)
 - ▶ Nikkeli (Ni) (akkulaatu)
 - ▶ platinaryhmän metallit
 - ▶ harvinaiset maametallit
(kestomagneeteissa käytetyt: Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ja Ce).
- ▶ **Huom! Lista ei sisälly rauta eikä kulta!**

**Kiinasta
eroon
omilla
kaivoksilla**

Lapin Kanssa 11.9.2023

- EU-maat ovat riippuvaisia Kiinan raaka-aineista, kuten harvinaisista metalleista ja niiden jalosteista.
- Parlamentissa äänestetään laista, joka pyrkii lisäämään kaivoksia unionin alueella.

● UUTISET 12

AKKUMINERAALI-ESIITYMÄT

Ympäristö

Suomessa tehdystä malminetsinnästä 81 prosenttia tapahtuu Lapissa – etsintä kiihtyy vihreän siirtymän vuoksi

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan muutosta, jossa talous on ekologisesti kestävä ja kasvu perustuu muuhun kuin luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin.

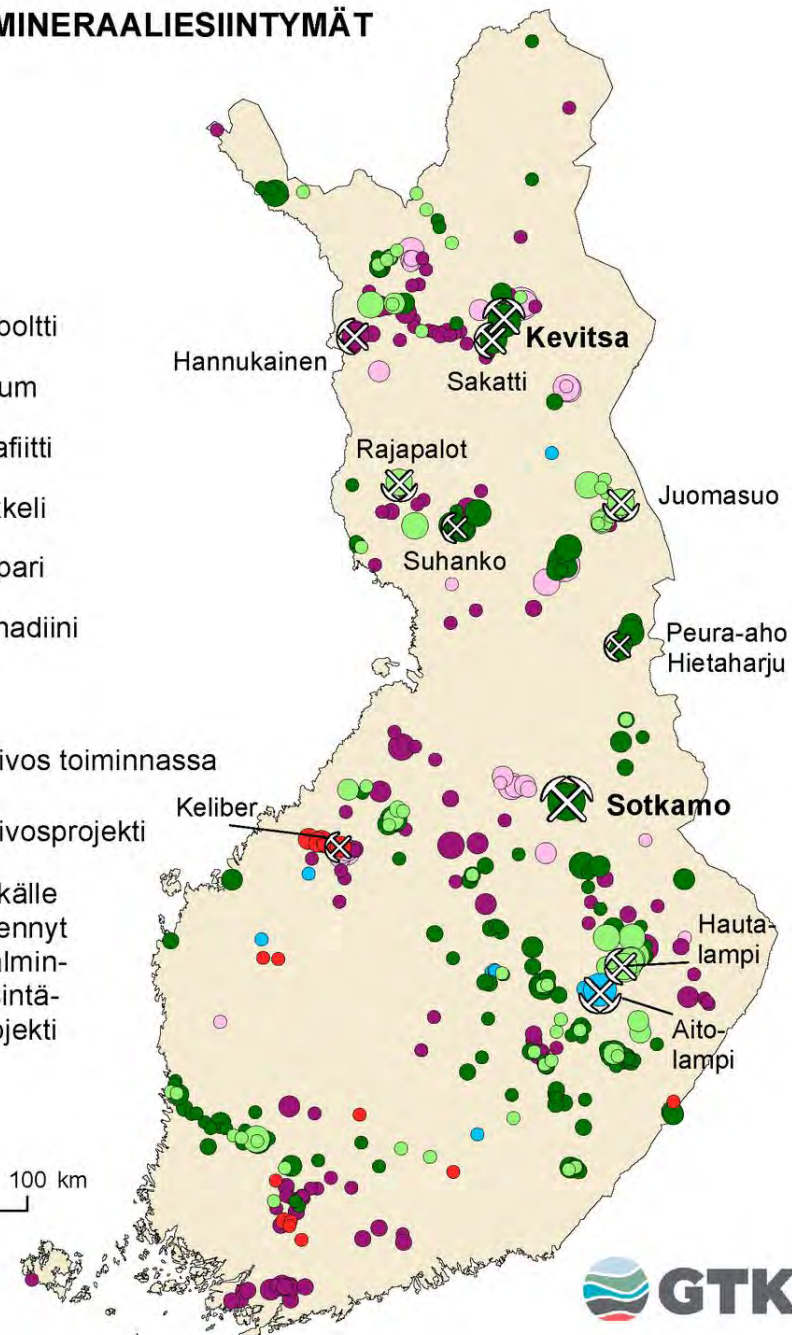
YLE uutinen 24.3.2023

AKKUMINERAALIESIINTYMÄT

- Koboltti
- Litium
- Grafiitti
- Nikkeli
- Kupari
- Vanadiini

- Kaivos toiminnassa
- Kaivosprojekti
- Pitkälle edennyt malminetsintäprojekti

0 50 100 km

EU:N CRMA 3

Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

- ▶ Strategiset hankkeet, joilla on haitallisia vaikutuksia ympäristöön, voidaan luvittaa, **kun yleinen etu on merkittävämpi kuin haitalliset vaikutukset**
- ▶ Kaivoshanke, jossa päämineraalina on esim. rauta ja kulta, mutta **sivutuotteena yksi tai useampi kriittinen mineraali, katsotaan myös strategiseksi hankkeeksi**
- ▶ Uudet **kaivoshankkeet pitää luvittaa 24 kuukaudessa**, menossa olevat 21 kuukaudessa. Jalostus ja kierrätyshankkeet pitää luvittaa 12 kuukaudessa
- ▶ Mikäli lupaa ei myönnetä asetetussa ajassa, katsottaisiin **hakemus automaattisesti hyväksytyksi**. Eesityksen mukaan **tämä ei kuitenkaan koskisi kaivoshankkeita**
- ▶ Hankkeiden luokittelusta päättäisi **EU:n oma ylikansallinen toimikunta**
- ▶ Hankkeen sijaintimaalla on **veto-oikeus**

EU:N CRMA 4

Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö (jatk.)

- ▶ Luvan myöntämisen määräaika alkaisi siitä päivästä, jona toimivaltainen viranomaisiin toteaa hakemuksen olevan vaatimustenmukainen.
- ▶ Kaivoshankkeiden osalta **YVA-vaihe ei sisältyisi 24 kuukauden määräaikaan** (kriittisten meppien ehdotus)
- ▶ Strategiset kaivoshankkeet pitää kuitenkin **luvittaa mahdollisimman nopeasti**, ja niille myönnetään huomattavia etuisuuksia käsittelyssä
- ▶ Luvat yhden luukun periaatteella
- ▶ **Kunnan itsemääräämisoikeus** on ehdotuksessa epämääräinen – **ohittaako asetus myös tämän?** Tarvitaanko kaavaa ja miten kaavoitus järjestyy pikatoimituksella?
- ▶ EU painottaa asetuksessa voimakkaasti **mineraalien kierrätystä**, jota pitää merkittävästi lisätä

EU:N CRMA 5

Asetusta on kiitelty, mutta myös kovasti kritisoitu

Pääkirjoitus:

Iltalehti 11.9.2023

Suomella on riski päätyä EU:n ”kaivos-Afrikaksi”

”Kriitikoiden mukaan komission kaavailut voivat johtaa siihen, että Suomesta tulee muiden EU-maiden teollisuuden hyödyntämä ”kaivos-Afrikka”. Etenkin, jos kriittisten raaka-aineiden asetukseen liittyvä kaivoslupitusten höllentäminen toteutuu”

YLE UUTISET 14.9.2023

EU-parlamentti hyväksyi suurella enemmistöllä kaivostoimintaa vauhdittavan esityksen

Asetuksen lopullisesta muodosta neuvotellaan vielä parlamentin, komission ja jäsenmaiden trilogissa

VAIKUTUS YLLÄKSEEN

Hannukaisen kaivoshanke

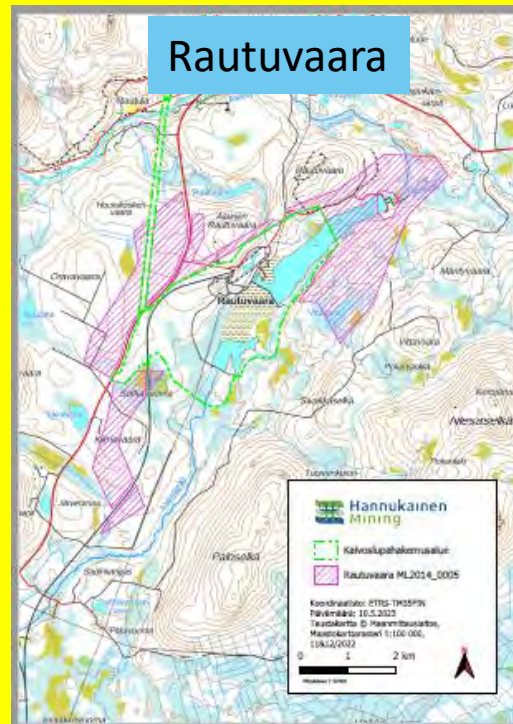
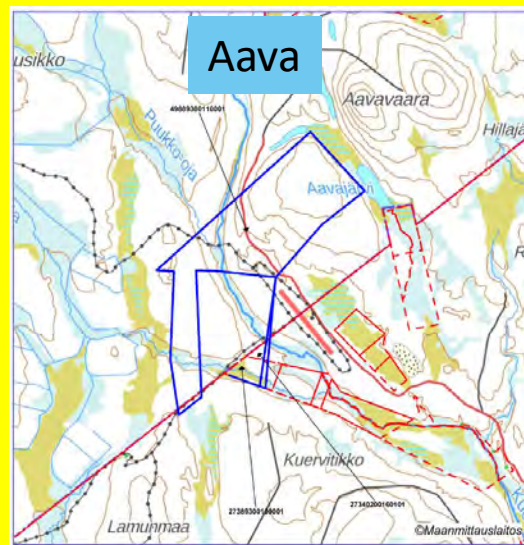
Saako hanke strategisen statuksen?

- ▶ Yhtiön väite: ”**Kolariin suunnitellulla kaivosalueella on mittavat kuparivarannot - tämä on yksi Euroopan suurimmista hyödyntämättömistä esiintymistä kuparin osalta**”
- ▶ Kuparimäärä keskimäärin 9.000 tonnia vuodessa
- ▶ Koerikastuksessa ei onnistuttu saamaan kauppalaatua syntymään. Arviossa suuri riski!
- ▶ Puolassa, Espanjassa, Ruotsissa, Romaniassa ja Serbiassa on selkeästi suurempia esiintymiä
- ▶ Boliden AITIK (Ruotsi) tuottaa n. 90.000 t kuparia vuodessa, HM on 10% tästä (AITIK on Euroopan neljänneksi suurin kuparikaivos)
- ▶ La Escondida (Chile) tuottaa 1.500.000 tonnia vuodessa, HM on 0,6% tästä (La Escondida on maailman suurin kuparikaivos)

VAIKUTUS YLLÄKSEEN

Muita kaivostoimintaan liittyviä hankkeita vireillä Kolarissa

Hannukainen Mining Oy etsii neljältä eri alueelta Kolarissa rautaa, kuparia ja kultaa. ”Viitteitä on myös koboltista ja harvinaisista maametalleista”. (viite HM koisivut)

VAIKUTUS YLLÄKSEEN

Latitude 66 Cobalt jättämä malminetsintähakemus

**Yhtiö hakee
lupaa etsiä
kobolttia
Muoniosta
ja Kolarista**

Luoteis Lappi lehti 3.5.2023

VAIKUTUS YLLÄKSEEN

Jos kaivokset toteutuvat, miten onnistuu yhteiselo luontomatkailun, poronhoidon ja kaivosten kanssa?

Kittilän kunta ei siihen usko ja pyrkii viimeiseen asti varjelemaan Leviä kaivoksilta:

Kuusamon Seutu 6.7.2022

Kuusamon kaupunki on ottanut kielteisen kannan Juomasuon kaivokseen **eli rajannut** kaivostoiminnan ulos Kitkajoen ja **matkailualueiden läheisyydestä**. Kaivoksen vastustus on ympäristösyistä ja muille elinkeinoille aiheutuvista haitoista johtuen suuri.

Kotimaa

Kittilä vahvisti kaivostoiminnan estävän kaavan Levin liepeille

Lapin Kansa 5.6.2019

Kittilän kunta vastustaa jyrkästi malminetsintää Levin läheisyydessä

Talvivaaran vahingot näkyvät yhä

Stora utsläpp från Aitikgruvan

den 23 april 2012 00:00 | Av Redaktionen Processnet | Tipsa redaktionen

Boliden har satsat fem miljarder på att bygga ut Aitikgruvan utanför Gällivare. Trots den stora satsningen kvarstår miljöproblemen vid gruvan. Nu överväger länsstyrelsen i Norrbotten att åtgärda företaget.

Northlandin Kaunisvaaran kaivoksella epäillään päästövuotoja

Kevitsan kaivosta vaivaa kaksisuuntainen vesihäiriö – metalleja menee luontoon ja pohjavettä punkee jätealtaaseen

Seurujoen suolapitoisuus nousee haitaksi lohikaloille ja saunojille

Kittilä ja Talvivaara – miksi vesi on kaivoksen vaarallisin aine

Kevitsan kaivoksen päästöt yli luparajan

Jätepatu uhkaa murtua Kittilän kultakaivoksella

Kittilän kultakaivokselta ilmaan jo kaksi pölypilveä vuoden sisään

Suurkaivokselta metalleja pohjaveteen – Kansliapäällikkö Pokka: Aina vakava asia, kun yllätyksiä tapahtuu

Talvivaaran vahingot näkyvät yhä

Stora utsläpp från Aitikgruvan

Redaktionen Processnet | Tipsa redaktionen

...ut Aitikgruvan utanför Gällivare. Trots den stora satsningen kvarstår
...hottet att återsanma... företaget.

Kevitsan kaivoksen päästöt yli

**Kevitsan suurkaivoksen jäteallas
vuotaa metalleja pohjavesiin –
viranomaisia huolettaa nyt myös
pintavesien saastuminen**

Kevitsa
kaksis
menee
jäteal

Seura

**Kittilä ja Talvivaara – miksi vesi on
kaivoksen vaarallisin aine**

Suurkaivokselta metalleja pohjaveteen –
Kansliapäällikkö Pokka: Aina vakava asia,
kun yllätyksiä tapahtuu

KIITOS

Alava

Hotelli Ylläshumina

Hotelli Ylläsrinne

Jemes Sport

Jounin Kauppa

Kuer Kievari

Kohta Coworking

Kuukkeli

Lapland Hub

Lapland Hotels

Luxury Lodge

Ravintola Rouhe

Ravintola Poro

Mailan Putiikki

SportCorner Ylläs

Tunturikaluste

Viestintätoimisto Drum

Ylläs Experiences, Adventures & Safaris

Äkäslompolo Sportshop

Leif Ramm-Schmidt, Ylläsjärven koulu 13.9.2023

Ylläksen
stävät